

KURZY ICT PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY – PROJEKT ESF

MAREŠOVÁ Hana, ČR

Resumé

Příspěvek je věnován analýze současné situace v oblasti získávání kompetencí pro práci s informačními a komunikačními technologiemi ze strany pedagogických pracovníků v rámci Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Po zániku vládní koncepce Státní informační politika ve vzdělávání v České republice systematické vzdělávání v této oblasti chybí. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého se tuto situaci snaží řešit mj. systematickou nabídkou kurzů DVPP zaměřených na využití ICT v jednotlivých vyučovacích předmětech, přičemž od roku 2010 probíhá na PdF UP realizace ESF projektu zaměřeného na tento typ vzdělávání pedagogických pracovníků.

Klíčová slova: informační a komunikační technologie, další vzdělávání pedagogických pracovníků, klíčové kompetence.

ICT COURSES FOR PEDAGOGICAL WORKERS – ESF PROJECT

Abstract

The article is focused on analyzing the current situation regarding the development of competences for working with ICT by pedagogical workers, in the frame of Additional Education of Pedagogical Employees (AEPE). After the termination of the government conception (State Information Policy in Education) in the Czech Republic systematic education is missing. Faculty of Education at Palacky University try to solve this situation by a systematic offer of AEPE courses aimed on using ICT across the curriculum. The ESF project focused on such training of pedagogical workers has been realized since 2010 at Faculty of Education.

Key words: information and communication technology, Additional Education of Pedagogical Employees, key competences.

1 Úvod

Pokud mají pedagogičtí pracovníci rozvíjet nové klíčové kompetence (mj. kompetence v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT), znalost cizích jazyků atd.) u svých studentů a žáků, musejí je ovládat sami. Co se týče úrovně klíčových kompetencí, podle závěrů studie Eurostatu (2005) v oblasti užívání ICT se v České republice (ČR) podíl osob využívajících internet v roce 2005 zvýšil o 5 % oproti roku 2004, přesto patří míra využívání internetu v populaci ČR k nejnižším. V roce 2007 pak užívalo internet 250 mil. občanů EU (Evropská komise, 2007). Podle SWOT analýzy mezi indikované slabé stránky počátečního vzdělávání patří především nedostatečné provázání vzdělávacích programů s potřebami trhu práce, nízká úroveň znalosti cizích jazyků (Languages in Europe, 2005) a nízká počítačová gramotnost včetně dovednosti pracovat s informacemi.

2 Projekt Univerzity Palackého – ICT kurzy pro pedagogické pracovníky

Tyto skutečnosti odpovídají také závěrům našich vlastních výzkumů: realizovali jsme dotazníkový průzkum (R. Giebisch, 2007) zjišťující míru využívání elektronických studijních

materiálů na 195 základních školách Olomouckého kraje, při kterém jsme také zjišťovali úroveň ICT kompetencí učitelů: 4 % nemá žádné zkušenosti s ICT, 41 % učitelů se samo zařadilo mezi začátečníky, 47 % mezi mírně pokročilé a jen 6 % se považuje za pokročilého uživatele a 2 % za profesionály v oblasti ICT kompetencí. Také úroveň využití ICT ve vyučovacích předmětech je podle našich průzkumů velmi nízká: v českém jazyce pracuje pravidelně s ICT jen 10 % učitelů, v anglickém jazyce je to 8 %, v přírodovědě 4 % apod. Kurzy reagují na zvyšující se poptávku po dalším vzdělávání v oblasti klíčových kompetencí. Vzhledem k tomu, že vládní programy zaměřené na rozvoj ICT kompetencí pedagogických pracovníků (SIPVZ, Národní program počítačové gramotnosti) byly ukončeny, vzniklo v této oblasti vakuum a učitelé již nemají možnost dalšího systematického vzdělávání v této oblasti: musejí se obracet na jednotlivé vzdělávací či soukromé instituce, které mají rozdílnou úroveň a zároveň ne vždy poskytují výhodu postupného rozvoje ICT kompetencí.

Tuto situaci se snažíme na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého řešit mimo jiné systematickým vzděláváním pedagogických pracovníků v rámci kurzů Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). V roce 2006 vzniklo na PdF UP účelové zařízení, Školící středisko SIPVZ (<http://sipvz.upol.cz>), které bylo z pověření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) oprávněno provádět školení typu Z a P v rámci vládního programu SIPVZ (osvědčení SIPVZ Z: 12099/2006-551-988 a P: 12099/2006-551-775). Středisko bylo vedeno jako společné zařízení Katedry českého jazyka a literatury (KČJL), Katedry technické a informační výchovy (KTEIV) a Centra celoživotního vzdělávání PdF UP (CCV). Středisko realizovalo měsíční kurzy zaměřené na využití ICT ve výuce aprobačních předmětů (předmětové moduly – např. ICT ve výuce českého jazyka, anglického jazyka apod.) a kurzy zaměřené na základní ICT vzdělávání (modul Z) a rozšiřující ICT vzdělávání (modul P0). Po ukončení koncepce SIPVZ bylo Středisko transformováno na Odbor ICT vzdělávání Centra celoživotního vzdělávání (Odbor ICT) a pokračuje v realizaci kurzů DVPP. Odboru ICT byla udělena akreditace MŠMT (č.j. 11 388/2007-25-275) pro 7 nových kurzů DVPP zaměřených na využití ICT ve výuce jednotlivých předmětů (více viz <http://www.odborict.upol.cz>).

3 Projekt ESF

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2009 jsme připravili projekt ESF s názvem ICT kurzy pro pedagogické pracovníky (<http://kurzyict.upol.cz>), který rozšiřuje naši stávající nabídku kurzů DVPP. Cílovou skupinou jsou pedagogičtí pracovníci základních škol a středních škol Olomouckého a Moravskoslezského kraje. Je připraveno 9 nových modulů (ICT ve výuce anglického jazyka na 1. stupni, ICT ve výuce anglického jazyka – základní kurz, ICT ve výuce anglického jazyka – pokročilý kurz, ICT ve výuce českého jazyka na 1. stupni, ICT pro výuku mediální výchovy, ICT zdroje pro současnou českou literaturu, ICT zdroje pro světovou literaturu pro děti a mládež, Moderní prezentace prostřednictvím interaktivní tabule, Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT) a bude realizováno 15 školení po 15 účastnících. Kurzy budou probíhat v letech 2010-2012. Každý kurz je realizován kombinovanou formou prezenční výuky (20 vyučovacích hodin ve formě 4-5 odpoledních setkání) a online výuky (20 hodin domácího online studia v Learning Management Systemu UNIFOR). Prezenční výuka bude realizována v počítačových učebnách

Pedagogické fakulty UP. Celkem bude proškoleno 225 osob. Po realizaci kurzů proběhne závěrečná konference absolventů kurzů, na které budou mj. předány závěrečné certifikáty. Konference se kromě účastníků a realizátorů projektu zúčastní i další přihlášení účastníci a zájemci z řad pedagogů.

Kurzy reagují na konkrétní aktuální potřeby pedagogických pracovníků regionů, které byly zjištěny v rámci vyplňování evaluačních dotazníků účastníky našich již realizovaných kurzů a také z osobních setkání na konferencích či workshopech věnovaných problematice využití ICT ve vzdělávání. Z dotazníků mj. vyplynulo, že pedagogové velmi vítají možnost systematického a stupňovitě navazujícího vzdělávání v této oblasti, zvláště po ukončení možnosti vzdělávání v rámci SIPVZ. Z dotazníků a reakcí vyplynul především zájem o kurzy se zaměřením na práci s interaktivní tabulí, dále to byla potřeba rozvíjení vlastních jazykových kompetencí (zejm. anglického jazyka) prostřednictvím ICT, ale také potřeba systematictějšího přehledu o možnostech využití ICT ve výuce anglického jazyka na 1. stupni (výuka anglického jazyka byla v primárním školství systémově zavedena teprve nedávno, takže na 1. stupni jsou z kapacitních důvodů anglický jazyk zatím nuceni učit i neaprobovaní učitelé). Jako reakce na problémy učitelů s postupným zaváděním Rámcového vzdělávacího programu (RVP) do výuky vzniká modul ICT ve výuce mediální výchovy, neboť podle reakcí učitelů k zařazování průřezových témat do výuky chybí systematické zdroje pro jejich vlastní vzdělávání. Na základě přímého požadavku krajského metodika knihoven Olomouckého kraje vznikají kurzy pro pedagogy a vzdělavatele knihovníků (ICT zdroje pro současnou českou literaturu a ICT zdroje pro světovou literaturu pro děti a mládež).

4 Závěr

Cílem realizovaného projektu je zvýšit úroveň profesní klasifikace pedagogických pracovníků, zlepšit jejich postavení ve stávající pracovní pozici nebo také zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce, a to nejen v tom smyslu, že bude schopen reagovat na požadavky dnešní moderní školy (např. výuka pomocí elektronické prezentace, práce v elektronických systémech – např. vedení elektronických žákovských knížek, elektronických třídních knih apod.), ale bude schopen učit žáky pomocí moderních vzdělávacích technologií, a tak je lépe a efektivněji připravit na život v informační společnosti.

5 Literatura

1. GIEBISCH, R. *Elektronické studijní materiály ve výuce mateřského jazyka*. Rukopis. Olomouc, 2007.
2. EVROPSKÁ KOMISE. Internet pravidelně využívá více než 250 milionů Evropanů. *Europa.eu* [online]. [cit. 27. 4. 2010]. Dostupné z URL: <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/605&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=en>>.
3. EUROSTAT. New Cronos [online]. [cit. 27. 4. 2010]. Dostupné z URL: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/newcronos/reference/display.do?screen=welcomeref&close=/a-gric&language=en&product=EU_MAIN_TREE&root=EU_MAIN_TREE&scrollto=381>.
4. Languages in Europe. *Europa.eu* [online]. [cit. 27. 4. 2010]. Dostupné z URL: <http://www.europa.eu.int/comm/education/policies/lang/languages/index_en.html>.

Lektoroval: Mgr. Martin Havelka, Ph.D.

Kontaktní adresa:

Hana Marešová, PhDr., Ph.D.

Odbor ICT vzdělávání Centra celoživotního vzdělávání, Pedagogická fakulta UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, ČR, tel. 00420 585 635 607, fax 00420 585 231 400, e-mail hana.maresova@upol.cz